

๑๐. โลกสุตต<sup>๑</sup>

[๑๐] เอวมเม สุตฺ :- เอกํ สมยํ ภควา อรุเวลายํ วิหริติ นชฺชา เนรณฺชราย ตีเร โปธิรฺกขมฺมฺเเล ปจฺมาภิสฺมพฺพุโ. เตน โข ปน สมเยน ภควา สตฺตาทํ เอกปฺลฺลฺงเกน นิสฺสินฺโน โหติ วิมฺตฺติสฺสพฺภิสฺสเวทึ.

อล โข ภควา ตสฺส สตฺตาทสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สมาธิมฺหา วุฏฺฐหิตฺวา พุทฺธจกฺขุณา โลกํ โวลฺลเกสิ. อทฺทสา โข ภควา พุทฺธจกฺขุณา โวลฺลเกนฺโต สตฺเต อนเเกหิ สนฺตฺาเปหิ สนฺตฺปฺปมาเน อนเเกหิ จ ปรีพาเหหิ ปรีทฺยฺหฺมานเ รากเซหิปี โทสเซหิปี โมหเซหิปีติ.<sup>๒</sup>

อล โข ภควา เอตมฺตถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุทฺานํ อุทฺานเสิ :

อัย โลโก สนฺตฺาปชาโต  
 ผสฺสปเรโต โรคํ วทติ อตฺตโต  
 เยน เยน หิ มณฺณติ  
 ตโต ตํ โหติ อณฺณตา  
 อณฺณตาภาวี ภวสฺตฺโต โลโก  
 ภวปเรโต ภวเมวาทินฺนุทติ  
 ยทาภินฺนุทติ ตํ ภยํ  
 ยสฺส ภายติ ตํ ทุกฺขํ  
 ภววิปฺปหานาย โข ปนิตํ  
 พฺรหฺมจริยํ วุสฺสติ.

เย หิ เกจิ สมณฺา วา พฺราหฺมณฺา วา ภเวน ภวสฺส วิปฺปโมกฺขมาหํสฺ, สพฺเพ เต อวิปฺปมฺตฺตา ภวสฺมาติ วทามิ. เย วา ปน เกจิ สมณฺา วา พฺราหฺมณฺา วา วิภเวน ภวสฺส นิสฺสรณฺมาหํสฺ, สพฺเพ เต อนิสฺสรณฺา ภวสฺมาติ วทามิ.

<sup>๑</sup> พระไตรปิฎกบาลีอักษรไทย ฉบับมหาจุฬาร

<sup>๒</sup> จ.ม. โมหเซหิปี

สพฺพปฐิ<sup>3</sup> หิ ปฏิจฺจ ทุกฺขมิตฺถิ สมฺภอติ, สพฺพปาทานกฺขยา นตฺถิ ทุกฺขสฺส สมภโว,  
โลกมิมิ ปสฺส, ปุณฺณ อวิชฺชาย ปเรตา ภูตา ภูตฺรตา อปฺริมุตฺตา, เย หิ เกจิ ภาวา สพฺพพิ  
สพฺพตฺถตฺตาย, สพฺเพ เต ภาวา อนิจฺจา ทุกฺขา วิปริณามธฺมมาติ.

เอวเมตฺถิ ยถาภูตฺติ สมฺมปฺปญฺญาเย ปสฺสโต  
ภวตฺตฺถา ปหิยติ วิภวํ นาภินนฺทติ.

สพฺพโส ตณฺหานํ ขยา  
อเสสฺวิราคะนิโรธํ นิพฺพานํ  
ตสฺส นิพฺพุตสฺส ภิกฺขุโน  
อนุปาทา<sup>4</sup> ปุณฺนพฺภโว น โหติ  
อภิกฺขโต มาโร วิชิตฺสงฺคาโม  
อุปจฺจคา สพฺพภวานิ ตาทีติ. ทสมิ.

### ๑๐. โลกสูตร<sup>5</sup>

ว่าด้วยสัตว์โลก

[๓๐] ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเมื่อแรกตรัสรู้ ประทับอยู่ ณ ควางตื้นโพธิพฤกษ์ ใกล้เคียง  
แม่น้ำเนรัญชรา เขตตำบลอุรุเวลา สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคประทับนั่งโดยบัลลังก์เดียว  
เสวยวิมุตติสุขอยู่เป็นเวลา ๗ วัน

ครั้นล่วงไป ๗ วัน พระผู้มีพระภาคเสด็จออกจากสมาธินั้นแล้ว ทรงตรวจดูสัตว์โลก  
ด้วยพุทธจักขุ ได้ทอดพระเนตรเห็นหมู่สัตว์กำลังเดือดร้อนด้วยความทุกข์มากมาย และถูก  
ความเร่าร้อนหลากหลายที่เกิดจากราคะบ้าง เกิดจากโทสะบ้าง เกิดจากโมหะบ้าง รุมแผด  
เผาอยู่

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงทรงเปล่งอุทานนี้ในเวลา  
นั้นว่า

<sup>3</sup> จ.ม. อุปฐิ

<sup>4</sup> ส. อนุปาทานา

<sup>5</sup> พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาร

## พุทธอุทาน

สัตว์โลกนี้เกิดความเร่าร้อน ถูกทุกขเวทนากระทบแล้ว  
 กล่าวทุกขเวทนาว่าเป็นของตน  
 เพราะสัตว์โลกนี้สำคัญสิ่งใดว่าเที่ยง สิ่งนั้นกลับเป็นอย่างอื่น  
 สัตว์โลกมีภาวะไม่มั่นคง ดิคอยู่ในภพ  
 หมกมุ่นอยู่ในภพ เพลิดเพลินอยู่ในภพ  
 ภพที่สัตว์โลกเพลิดเพลินจัดเป็นภย  
 ภยที่สัตว์โลกกลัว จัดเป็นทุกข์  
 บุคคลต้องบำเพ็ญพรหมจรรย์นี้เท่านั้น เพื่อละภพให้ได้

สมณะหรือพราหมณ์เหล่าใดเหล่าหนึ่ง กล่าวถึงความหลุดพ้นจากภพด้วยภพ เรา  
 ถือว่า สมณะหรือพราหมณ์เหล่านั้นทั้งหมดหาได้หลุดพ้นจากภพทั้งปวงไม่ อนึ่ง สมณะ  
 หรือพราหมณ์เหล่าใดเหล่าหนึ่ง กล่าวถึงการออกจากภพด้วยวิภพ เราถือว่า สมณะหรือ  
 พราหมณ์เหล่านั้นทั้งหมดหาได้ออกจากภพไม่

เพราะอาศัยอุปธิทั้งปวง ทุกข์นี้จึงเกิดมีขึ้น เพราะอุปาทานทั้งหมดสิ้นไป ทุกข์จึง  
 ไม่เกิด ท่านจงดูสัตว์โลกนี้ สัตว์เป็นจำนวนมากถูกอวิชชาครอบงำ หรือมัวหลงติดใจใน  
 สัตว์ด้วยกัน จึงหลุดพ้นไปจากภพไม่ได้ ความจริง ภพอย่างใดอย่างหนึ่ง ทุกข์ล้วนแต่  
 ไม่เที่ยงเป็นทุกข์ มีความแปรผันไปเป็นธรรมดา

บุคคลเมื่อรู้เห็นเบญจขันธ์คือภพนี้

ตามความเป็นจริงอย่างถ่องแท้ด้วยปัญญาอันชอบ

ย่อมละภพตัดค้นหาได้ ทั้งไม่ยินดีวิภพตัดค้นหา

เพราะตัดค้นหาทั้งหลายสิ้นไปโดยประการทั้งปวง

ความดับกิเลสไม่เหลือด้วยวิราคะคือนิพพานจึงมี

เพราะไม่มีความยึดมั่น ภิกษุผู้นิพพานแล้ว จึงไม่มีภพใหม่

ภิกษุนั้นได้ชื่อว่าครอบงำมารได้ ชนะสงครามได้

ก้าวล่วงภพทั้งปวงได้ เป็นผู้คงที่ ฉะนี้

โลกสูตรที่ ๑๐ จบ